

OKEA ASA
Tensio TS AS

Deres ref

Vår ref
22/2569-

Dato
22. desember 2023

OKEA ASA og Tensio TS AS – Konesjon og samtykke til ekspropriasjon for å bygge, eie og drive nettanlegg for omlegging av energiforsyningen til Draugen og Njord til drift med kraft fra nettet

Olje- og energidepartementet viser til søknad fra OKEA ASA (OKEA) om anleggskonesjon og ekspropriasjonstillatelse for å bygge, eie og drive elektriske anlegg for å legge om driften av Draugen- og Njord-plattformene i Norskehavet til drift med kraft fra nettet. Søknaden inkluderer en ny transformatorstasjon, 1,5 km 132 kV jordkabel, 142 km 132 kV sjøkabel og en utvidelse av dagens transformatorstasjon i Straum. Anleggene det er søkt om befinner seg i Åfjord og Frøya kommuner i Trøndelag fylke.

I saker om kraft fra land til petroleumsinstallasjoner, har departementet etter fast praksis bedt Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) om å sende departementet en innstilling i stedet for å fatte vedtak. NVE har forberedt og vurdert søknaden, og oversendte innstilling til departementet i brev av 14. desember 2022. I innstillingen har NVE vurdert om nettanleggene som OKEA har søkt om er den beste løsningen dersom Draugen og Njord skal drives med kraft fra land.

Bakgrunn

På vegne av rettighetshaverne i Draugen- og Njordfeltene, har OKEA søkt om godkjenning av plan for anlegg og drift (PAD) for kraft fra land for de to feltene Draugen og Njord og på vegne av rettighetshaverne i Draugen søkt om godkjenning av endret plan for utbygging og drift (PUD) for Draugenfeltet. Equinor Energy ASA (Equinor) har på vegne av rettighetshaverne i Njordfeltet søkt om godkjenning av endret plan for utbygging og drift av Njord. Plattformene Draugen og Njord A ligger på den sørlige delen av Haltenbanken i Norskehavet.

OKEA søkte den 23. desember 2021 om konsesjon etter energiloven § 3-1 og havenergilova § 3-2 for omleggingen av energiforsyningen til Draugen- og Njord-plattformene på norsk kontinentalsokkel, med en ny kabel fra Straum transformatorstasjon ut til plattformene. OKEAs søknad dekker anleggene på land og fram til tilknytningspunktet på Draugen. På vegne av Tensio TS AS (Tensio) søkte OKEA også om anleggskonsesjon etter energiloven § 3-1 for nødvendig utvidelse av Straum transformatorstasjon.

OKEA og Tensio har også søkt om samtykke til ekspropriasjon for nødvendig grunn og rettigheter, samt om forhåndstiltredelse.

Søknaden inkluderer i tillegg en ca. 35 km lang 132 kV sjøkabel fra Draugen og videre til Njord. Kabelen mellom Draugen og Njord vil i sin helhet ligge utenfor grunnlinjen. Praksis er at slike installasjoner behandles etter petroleumsloven.

Dersom Draugen og Njord skal elektrifiseres med kraft fra land, tilrår NVE at OKEA får tillatelse til å bygge, eie og drive en transformatorstasjon ved siden av Tensios stasjon i Straum. Fra transformatorstasjonen tilrår NVE den omsøkte løsningen med jordkabel ned til Olvika, og deretter 142 km 132 kV sjøkabel fra Olvika, ut Brandsfjorden og til plattformen Draugen. NVE mener den tilrådte anleggsløsningen er den som er mest fornuftig for kraftsystemet, arealbruk og miljø dersom det skal gis konsesjon.

Søknadene

Søknad om konsesjon

OKEA søkte 23. desember 2021 om anleggskonsesjon etter energiloven § 3-1 og havenergiloven § 3-2.

Det omsøkte tilknytningspunktet til kraftnettet på land er planlagt ved Straum transformatorstasjon i Åfjord kommune i Trøndelag fylke. Straum transformatorstasjon drives i dag av Tensio, og er tilknyttet transmisijsnettet i Hofstad transformatorstasjon med en 132 kV ledning. De omsøkte anleggene vil ha 132 kV spenningsnivå. Det er planlagt et samlet uttak på 80 MW i tilknytningspunktet, fordelt likeverdig mellom Draugen- og Njord-plattformene.

OKEA skriver i søknaden at begge plattformene vil beholde gassturbiner om bord som backup ved utfall av kraft på land. På Draugen-plattformen vil gassturbinene som i dag produserer kraft og driver vanninjeksjonen, erstattes med kraft fra land. Njord ble tilrettelagt for kraft fra land ved den nylig ferdigstilte reutviklingen av feltet. Njord A skal legges om til delvis drift med kraft fra land ved at gassturbinene som i dag brukes til kraftproduksjon, erstattes med kraft fra land. Njord B, som får kraft fra Njord A, vil helelektrifiseres.

Søknaden om konsesjon medfører at kraftledningen vil gå ut fra en ny transformatorstasjon som blir knyttet til dagens Straum transformatorstasjon via en ca. 100 meter lang 132 kV jordkabel og via en nedgravd kulvert, og går i mikrotunnel til Olvika, hvor det etableres en

skjøtekum for overgang mellom sjøkabel og jordkabel. Fra transformatorstasjonen er det planlagt en ca. 1,4 km lang jordkabeltrasé som i stor grad følger en traktorvei nedover langs Olvassbekken. Deretter krysser kabelen bekken for overgang mellom sjøkabel og jordkabel. Fra skjøtekummen går 132 kV sjøkabelen ut i Brandsfjorden, følger fjorden ut i Kaurleia og deretter ut til petroleumsplattformen Draugen på Haltenbanken.

Den nye transformatorstasjonen er planlagt med et stasjonsareal på ca. 4,1 dekar, hvor stasjonsbygget vil ha en grunnflate på ca. 750 m². NVE har i innstillingen lagt til grunn at den planlagte konstruksjonen har en største høyde på ca. 9 meter. Stasjonen vil inneholde følgende elektriske anlegg:

- En transformator med omsetning 132/100 kV og ytelse 90 MVA
- En transformator med omsetning 100/3/3 kV og ytelse 35 MVA, og spenningsregulator på 35 MVA
- Innendørs GIS koblingsanlegg med to bryterfelt for 132 kV og fem felt for 100 kV, samt en samleskinne for 132 kV og en samleskinne for 100 kV
- To shuntreaktorer, hver på ca. 20–60 MVA og driftsspenning 100 kV
- Nødvendig høyspenningsanlegg
- Ny permanent adkomstvei på ca. 200 meter, inkludert internvei

OKEA har i søknaden omtalt den nye transformatorstasjonen som (ny) Straum landstasjon, men foreslår at et annet navn tas i bruk ved tildeling av konsesjon, slik at man for fremtiden unngår forveksling av den nye transformatorstasjonen med eksisterende Straum transformatorstasjon. OKEA foreslår i søknaden at det nye navnet blir Skardmyra landstasjon eller transformatorstasjon.

OKEA søker om konsesjon til følgende kraftledninger:

- En ca. 100 meter lang 132 kV jordkabel med tverrsnitt med minimum strømføringsevne tilsvarende TSLE 3x1x1000 mm², mellom Tensio sitt koblingsanlegg og ny transformatorstasjon.
- En ca. 1,4 km lang 132 kV jordkabel med tverrsnitt med minimum strømføringsevne tilsvarende TSLE 3x1x1000 mm² fra ny transformatorstasjon og til landtak i Olvika. I søknaden omtalt som traséalternativ 1.0-1.1.
- En ca. 142 km lang 132 kV sjøkabel med tverrsnitt med minimum strømføringsevne tilsvarende TKZA 1x3x400 mm², mellom Olvika og Draugen. I søknaden omtalt som traséalternativ 2.0-1.0.

OKEA søker om konsesjon til følgende anlegg/hjelpeanlegg:

- Et permanent masselager med plass til inntil 12 000 m³ skrapmasser fra transformatorstasjonen.
- En permanent kjøreforsterket trasé på ca. 65 meter fra traktorvei til borehull mikrotunnel ved Olvassbekken.

På vegne av Tensio, søker OKEA om konsesjon etter energiloven til å utvide dagens stasjonsareal for Straum transformatorstasjon med ca. 1,3 dekar til koblingsbygg med grunnflate på ca. 135 m² for å etablere følgende elektriske anlegg:

- Et nytt GIS koblingsanlegg med øvre spenningsnivå 132 kV
- Nødvendig kontrollanlegg

NVE har i innstillingen lagt til grunn at dette bygget vil ha en største høyde på seks meter.

Departementet viser for øvrig til søknaden og NVEs innstilling for en nærmere beskrivelse av de omsøkte anleggene.

Søknad om ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse

OKEA og Tensio har også søkt om ekspropriasjonstillatelse etter oreigningsloven (orl.) dersom forsøk med å oppnå frivillige avtaler ikke fører fram. OKEA har søkt om ekspropriasjonstillatelse i medhold av orl. § 2 nr. 19. Søknaden gjaldt ekspropriasjon av bruksrett til:

- Nødvendig grunn og rettigheter for å bygge, drive og sanere omsøkte kabeltraséer på land og i sjø, som beskrevet i søknaden kapittel 2 og vist på søknadskart. Arealbruken er permanent til kabelanleggene eventuelt saneres.
- Nødvendig grunn og rettigheter for ferdsel og transport i forbindelse med bygging, drift og sanering av omsøkte kabelanlegg og landstasjon, som beskrevet i søknaden kapittel 2 og vist på transportplankart. Arealbruken gjelder anleggsfasen, og deretter sporadisk til vedlikehold i driftsfasen, samt til eventuell sanering av anlegget.

Søknaden gjaldt videre ekspropriasjon av eiendomsrett til følgende:

- OKEA: Straum landstasjon (ca. 4,1 daa)
- Tensio: Utvidelse Straum TS (ca. 1,3 daa)

Søknaden omfatter også forhåndstiltredelse etter orl. § 25.

Ifølge NVEs innstilling er det omtrent ti grunneiere som blir berørt av eiendomsinngrepet som NVE tilrår at det gis konsesjon til. NVE opplyser om at alle disse har inngått tiltredelsesavtaler med OKEA, slik at de ikke lenger omfattes av ekspropriasjonssøknaden. Nord-Fosen siida vil være berørt rettighetshaver for eiendomsinngrepet som NVE tilrår at det gis konsesjon til, og vil være part i ekspropriasjonssaken.

Saksbehandlingen

OKEA sendte inn melding med forslag til utredningsprogram 4. november 2020. NVE sendte meldingen på høring 8. februar 2021, og kunngjorde meldingen i avisene Adresseavisen og Fosnafolket hhv. 11. og 12. februar 2021. NVE mottok totalt 26 høringsuttalelser til meldingen. NVE fastsatte utredningsprogram 25. juni 2021.

OKEA sendte inn konsesjonssøknad med konsekvensutredning, samt søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse, til NVE 23. desember 2021. NVE sendte søknaden med konsekvensutredning på høring 6. april 2022, med høringsfrist 23. mai 2022. Søknaden med konsekvensutredning ble også kunngjort to ganger i Adresseavisen og Fosnafolket. NVE avholdt møte for Åfjord kommune 3. mai 2022, hvor også Statsforvalteren, fylkeskommunen og Sametinget ble invitert. NVE arrangerte samme dag et offentlig folkemøte i Straum ungdomshus, og gjennomførte befaringsstasjonstomt, plassering for masselager og den omsøkte kabeltraséen langs Olvassbekken til landtaket i Olvika.

NVE mottok totalt 38 høringsuttalelser til søknaden med konsekvensutredning. OKEA kommenterte uttalelsene i brev av 20. juni 2022. Høringsuttalelsene, med OKEAs merknader, er sammenfattet i NVEs Bakgrunn for innstilling Vedlegg B.

Statsforvalteren i Trøndelag fremmet innsigelse til konsesjonssøknaden i sin høringsuttalelse av 20. mai 2022. Statsforvalterens innsigelse finnes i Vedlegg C i Bakgrunn for innstilling, og er omtalt og drøftet nærmere av NVE i Bakgrunn for innstilling kap. 5.5.

Fosen reinbeitedistrikt ved Nord-Fosen siida ba i sin høringsuttalelse av 23. mai 2022 om konsultasjon med NVE i forbindelse med saksbehandlingen. NVE gjennomførte konsultasjon med Nord-Fosen siida 20. juni 2022. Sametinget deltok som observatør på konsultasjonen. Godkjent protokoll av 11. juli 2022 fra konsultasjonen finnes i Vedlegg D i Bakgrunn for innstilling.

NVE har i innstillingen vurdert om kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig for å ta stilling til konsesjonsspørsmålet og vurderinger av avbøtende tiltak. Om kunnskapsgrunnlaget konkluderer NVE i innstillingen s. 18 med:

«Det er i forbindelse med denne søknaden lagt fram en stor mengde informasjon om mulige konsekvenser innenfor ulike tema. Informasjonen er framskaffet som følge av krav i utredningsprogrammet og gjennom høringsinnspill. Etter NVEs vurdering gir konsekvensutredning, tilleggsopplysninger, fagrapporter og opplysninger framkommet i høringsuttalelsene et godt grunnlag for å vurdere om det bør gis konsesjon til tiltaket. NVE vil derfor ikke be om ytterligere utredninger.»

NVE oversendte innstillingen til OKEAs søknad til departementet 12. desember 2022. Innstillingen inkluderte også forslag til anleggskonsesjoner med konsesjonsvilkår for både OKEAs anlegg og Tensios utvidede anlegg på Straum.

Departementet sendte NVEs innstilling på høring 10. januar 2023. Departementet mottok innspill fra Statsforvalteren i Trøndelag, Trøndelag fylkeskommune, Fiskeridirektoratet, Sametinget og Nord-Fosen siida v/Dalan advokatfirma DA. Departementet oversendte de innkomne høringsinnspillene til OKEA for eventuelle merknader 15. juni 2023, og mottok svar fra OKEA 7. juli 2023.

Nord-Fosen siida uttalte i brev av 17. februar 2023 blant annet at tiltaket ville være i strid med SP art. 27 på grunn av Fosen-saken, og at det ikke er forsvarlig utredet hvordan tiltaket kan gjennomføres uten kraft fra Roan og Storheia vindkraftverk. Departementet sendte 26. september 2023 brev til Nord-Fosen siida, hvor det ble opplyst om at departementet fant det hensiktsmessig at siidaen ble gitt mulighet til å uttale seg nærmere om hvilke konkrete arealmessige skader og ulemper et eventuelt ekspropriasjonsinngrep vil ha for dem. Departementet ba i denne anledning også om tilbakemelding på om det er ønskelig med ytterligere konsultasjon i saken. Dette ble gjort som del av å sikre en fullstendig saksopplysning.

Nord-Fosen siida svarte i brev av 16. oktober 2023 at en konsesjon og ekspropriasjonstillatelse til OKEA vil kunne innebære en negativ føring for reparasjon av menneskerettighetsbruddet på Roan. Departementet viste i brev av 19. oktober 2023 til at det ikke var opplysninger i saken som tilsier at tilknytning av Draugen- og Njord-plattformene er avhengig av strøm fra Roan eller Storheia vindkraftverk, og gjentok oppfordringen om at siidaen uttalte seg nærmere om hvilke konkrete arealmessige skader og ulemper et eventuelt ekspropriasjonsinngrep vil ha for dem. Nord-Fosen siida fastholdt i brev av 24. oktober 2023 at OKEAs søknad ikke kan avgjøres før en avgjørelse vedrørende Storheia og Roan foreligger.

Departementet har gjennomgått NVEs innstilling, konsekvensutredningene og øvrig kunnskapsgrunnlag, og slutter seg til at grunnlaget for å fatte vedtak i saken er tilstrekkelig og forsvarlig. Departementet viser til NVEs innstilling for en nærmere oversikt over kunnskapsgrunnlaget i saken.

Departementets vurdering

Innledning

Konsesjonsbehandling etter energiloven § 3-1, jf. § 1-2, skal sikre at produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte, og at det tas hensyn til allmenne og private interesser som blir berørt. Det samme gjelder for konsesjonsbehandling etter havenergilova § 3-2, jf. § 1-1.

Konsesjonsbehandlingen av energianlegg for kraft fra land til petroleumsfelt må ses i sammenheng med at nettselskap, etter energiloven § 3-4, har en plikt til å tilknytte nye anlegg for uttak av elektrisk energi. Nettselskapene har rett til å kreve at en uttakskunde venter med å tilknytte seg nettet til det er driftsmessig forsvarlig.

Departementet kan i ekstraordinære tilfeller gi unntak fra tilknytnings- og investeringsplikten for forbruk, jf. § 3-4 tredje ledd. Det følger av forarbeidene til tilknytningsplikten (Ot. prp. nr. 62 (2008-2009)) at *«med ekstraordinære tilfeller mener departementet de tilfellene der tilknytning av forbruk vil være ekstremt krevende for kraftsystemet med hensyn til kostnader og tid eller kraftbalansen regionalt eller nasjonalt»*. Det er nettselskapene som må vurdere hvorvidt et omsøkt forbruk vil medføre ekstraordinære virkninger kraftsystemet og eventuelt

søke om fritak fra tilknytningsplikten. Når en slik søknad ikke foreligger, vil departementets konsesjonsbehandling av tiltak for uttak av elektrisk energi i hovedsak gå ut på å vurdere hva som er den mest rasjonelle måten å tilknytte forbruket på. Kraftforbruk er i seg selv ikke konsesjonspliktig etter energiloven.

I konsesjonsbehandlingen etter energilovgivningen skal miljøkonsekvensene av tiltaket vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der hensynet til kraftforsynings sikkerheten og eventuelt tap eller forringelse av naturmangfoldet på sikt avveies, se prinsippene i naturmangfoldloven § 7, jf. §§ 8-12. Naturmangfoldloven vil bli trukket inn i vurderingene der dette er relevant. Videre setter også statens folkerettslige forpliktelser skranke for energimyndighetenes kompetanse. Departementet vil kommentere dette nærmere der dette er relevant.

Omtalen av detaljplan

NVE har i innstillingen anbefalt at det settes vilkår om at det skal utarbeides en miljø-, transport- og anleggsplan for anleggsarbeidet, som skal godkjennes av NVE før anleggsstart. NVE har i ettertid gått over til å kalle den planen som skildrer når og hvordan anlegget skal bygges innenfor den konsesjonen som er gitt for «detaljplan». Departementet vil i det følgende omtale denne planen som en «detaljplan», og har utarbeidet anleggskonsesjonen i tråd med dette.

Særlig om vern av samisk kulturutøvelse

Statens menneskerettslige og folkerettslige forpliktelser setter skranke for energimyndighetenes skjønnsutøvelse. Samer er definert som urfolk i Norge, og urfolks rettighetsvern skal hensyntas i konsesjonsbehandlingen. De samiske urfolks- og minoritetsrettighetene består av både prosessuelle og materielle rettigheter.

Særlige prosessuelle rettigheter følger av ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater, artikkel 6. Disse rettighetene kommer også til uttrykk i nasjonal rett, gjennom samelovens kapittel 4. Departementet mener de nasjonale og folkerettslige prosessuelle forpliktelsene som fremgår av sameloven kap. 4 og ILO-konvensjon nr. 169 art. 6 er oppfylt i denne saken. Departementet viser til den konkrete vurderingen av tiltakets innvirkning på reindrift lenger nede.

,Av materielle rettigheter må det tas utgangspunkt i Grunnloven § 108. Den lyder:

«Det påligger statens myndigheter å legge forholdene til rette for at det samiske folk, som urfolk, kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv.»

Grunnloven § 108 erstattet den tidligere § 110a. Endringen er forutsatt ikke å innebære materielle endringer i bestemmelsen. Det fremgår av forarbeidene til Grunnloven § 110a at det materielle innholdet i bestemmelsen er ment å samsvare med de folkerettslige forpliktelsene etter FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter (SP) artikkel 27 om kulturvern for minoriteter. Etter menneskerettsloven §§ 2 og 3 gjelder konvensjonen som

norsk lov, og skal ved motstrid gå foran annen norsk lovgivning. Konvensjonen setter følgelig skranker for energimyndighetenes skjønnsutøvelse. SP artikkel 27 lyder:

«In those States in which ethnic, religious or linguistic minorities exist, persons belonging to such minorities shall not be denied the right, in community with the other members of their group, to enjoy their own culture, to profess and practise their own religion, or to use their own language.»

Bestemmelsen fastslår at etniske minoriteter ikke skal bli nektet («denied») retten til å utøve sin kultur. Samer er en etnisk minoritet, og utøvelse av reindrift er en form for vernet kulturutøvelse som er beskyttet etter SP artikkel 27. Et tiltak som innebærer at samisk kulturutøvelse nektes, vil med andre ord være folkerettsstridig. Ordlyden «denied» taler isolert sett for at terskelen for å konstatere folkerettsbrudd i utgangspunktet er svært høy. Selv om SP artikkel 27 bruker uttrykket «denied», er det på det rene at også inngrep som ikke utgjør en total nektelse, kan krenke retten til kulturutøvelse. Spørsmålet om hvor terskelen for krenkelse ligger, er blant annet behandlet i HR-2021-1975-S (Fosen). Uttrykket «denied» skal ikke forstås som at det kreves en total nektelse, men at dersom et inngrep fører til vesentlige negative konsekvenser for muligheten til kulturutøvelse, vil det foreligge en krenkelse av rettighetene etter artikkel 27. Til tross for at tiltaket ikke nødvendigvis må medføre en total nektelse, er terskelen likevel høy ettersom det må medføre vesentlige negative konsekvenser. Dette innebærer at større og mer alvorlige ulemper som vanskeliggjør eller medfører endringer i etablert kulturutøvelse, ikke nødvendigvis vil utgjøre en krenkelse. Kulturutøvelse i form av reindriftnæring har et økonomisk element, slik at det vil være sentralt for vurderingen hvorvidt inngrepet vil ha så vesentlige negative konsekvenser at det fratrar reineierne muligheten til å fortsette med sin næringsvirksomhet.

Ved vurderingen av tiltakets konsekvenser, må det konkrete inngrepet sees i sammenheng med andre tiltak, både tidligere og planlagte. Tiltak som er omsøkt eller planlagt må tillegges mindre vekt i vurderingen da disse kommer senere i tid, og skal særskilt vurderes opp mot artikkel 27 før tiltakene gis tillatelse. I vurderingen av om artikkel 27 er krenket skal det videre legges vekt på om reindriftnæring er konsultert, og om det er vurdert og gjort tilpasninger slik at de negative virkningene for reindriften blir redusert.

Behovet for tiltaket

OKEA og Equinor er operatør for henholdsvis Draugen- og Njord-feltene. Rettighetshaverne i Draugen- og Njord-feltene har utarbeidet en felles løsning for kraft fra land. Det er planlagt et samlet uttak på maksimalt 80 MW i tilknytningspunktet, fordelt likeverdig til Draugen og Njord.

Draugen-plattformens kraftbehov dekkes i dag av fem gassturbiner, hvor tre av disse gir hovedkraft og to driver vanninjeksjonspumper. Turbinene drives i dag primært av gass, men kan også drives på diesel. Som et alternativ til å benytte gass, ønsker OKEA å etablere en ny kraftforsyning til plattformen basert på landbasert elektrisitet. Njord ble tilrettelagt for kraft fra land ved den nylig ferdigstilte reutviklingen av feltet. Njord A skal legges om til delvis drift

med kraft fra land ved at gassturbinene som i dag brukes til kraftproduksjon erstattes med kraft fra land. Njord B, som får kraft fra Njord A, vil helelektrifiseres.

Formålet med omleggingen av energiforsyningen er å erstatte dagens turbindrift med elektrisk kraft fra land, og gi en stabil, langsiktig og miljøvennlig kraftforsyning til plattformene. Verdiskapingen er i hovedsak knyttet til reduserte CO₂-kostnader, økt gassalg og forlenget levetid/økt utvinning fra Draugenfeltet. Operatørene opplyser at det over tiltakets levetid er beregnet en samlet reduksjon på om lag 4,3 mill. tonn CO₂ og 23 000 tonn NO_x, eller om lag 330 000 tonn CO₂ og 1770 tonn NO_x per år i gjennomsnitt for de to feltene. Prosjektet har fått tilsagn om støtte fra NO_x-fondet.

NVE har vurdert at det er behov for de omsøkte tiltakene for å gi tilknytning til det nye forbruket, dersom det besluttes at Draugen og Njord bør forsynes med kraft fra land. Departementet viser til at det i dag er godkjent plan for anlegg og drift (PAD) og endret plan for utbygging og drift (PUD) for kraft fra land for Draugen- og Njord-plattformene. Departementet legger til grunn at det vil være behov for nye nettanlegg med tilhørende elektriske anlegg dersom planene realiseres.

System- og anleggsløsninger

Systemløsninger

Under planleggingen av prosjektet ble det vurdert tre alternative systemløsninger for tilknytning, i tillegg til nullalternativet. Søknaden omfatter kun én systemløsning (Løsning 3).

- Nullalternativ: Nullalternativet er i dette tilfellet å ikke legge om energiforsyningen av Draugen og Njord til drift med kraft fra nettet.
- Løsning 1: Direkte tilknytning i Hofstad transmisjonsnettstasjon.
- Løsning 2: Tilknytning i Hubakken regionalnettstasjon, som ligger 25 km sør for Straum regionalnettstasjon.
- Løsning 3 (omsøkt løsning): Tilknytning i Straum regionalnettstasjon, som igjen forsynes fra Hofstad transmisjonsnettstasjon.

I den omsøkte systemløsningen vil Draugen- og Njord-plattformene tilknyttes Straum regionalnettstasjon, som igjen forsynes fra Hofstad transmisjonsnettstasjon. Løsningen innebærer å etablere en ny 132/100 kV transformatorstasjon like ved Straum, og knytte seg til Straum via jordkabel.

For plattformene er en reserveløsning for kraftforsyning ivare tatt gjennom gassturbiner på petroleumsinnretningene. Hele forbruket til OKEA vil tilknyttes på vilkår om utkobling ved feil. Ifølge Statnetts hørings svar av 27. mai 2022 vil tilknytningen av Draugen- og Njord-plattformene ikke ha noen betydning for forsyningssikkerheten i området. NVE vurderer i innstillingen at forsyningssikkerheten i området rundt Hofstad vil være lik som om forbruket ikke skulle vært tilknyttet.

De totale kostnadene for tilknytningen av Draugen og Njord er estimert til 1 728 MNOK, med en usikkerhet på +/- 20 %. De største kostnadsdriverne i prosjektet er sjøkabelen og etablering av ny landstasjon. Disse kostnadene vil OKEA dekke i sin helhet. I tillegg vil prosjektet medføre kostnader for Tensio knyttet til utvidelse av Straum transformatorstasjon. NVE anslår disse til å være 34-41 MNOK, med en usikkerhet på 20 %. NVE legger til grunn at OKEA for disse anleggene må dekke omtrent 60-70 % av kostnadene gjennom anleggsbidrag.

ABB har analysert spenningskvaliteten i området, og konkludert med at denne ikke vil bli vesentlig berørt av tilknytningen. NVE har ikke gjort en egen analyse av hvordan spenningskvaliteten i området vil bli påvirket av tiltaket, men mener det er tilstrekkelig at dette er analysert av ABB. Departementet stiller seg bak NVEs vurdering på dette punktet.

NVE har også vurdert de alternative systemløsningene med direkte tilknytning i Hofstad transmisijsnettstasjon (løsning 1) og tilknytning i Hubakken regionalnettstasjon (løsning 2), se NVEs innstilling s. 20. Etter NVEs vurdering er det gjort en god og tilstrekkelig utredning av mulige alternative systemløsninger, og at den omsøkte systemløsningen (løsning 3) er god. Både Statnett og Tensio har vurdert den omsøkte systemløsningen som driftsmessig forsvarlig, og NVE støtter denne vurderingen. NVE skriver i innstillingen s. 18 at både Statnett og Tensio vurderer tilknytningen av Draugen og Njord fra Straum transformatorstasjon med direkte forbindelse til Hofstad transformatorstasjon som driftsmessig forsvarlig, også i en eventuell situasjon der produksjonen fra både Storheia og Roan vindkraftverk skulle opphøre.

Departementet legger kostnadsanslagene ved de tre alternative løsningene til grunn og støtter NVEs vurdering av at den omsøkte løsningen kommer kostnadmessig best ut og at den medfører mindre arealinngrep enn de to alternative løsningene. Departementet viser til vurderinger knyttet til at det omsøkte tiltaket er driftsmessig forsvarlig og at det omsøkte forbruket ikke påvirker forsyningssikkerheten i området ettersom forbruket skal tilknyttes på vilkår om utkobling, og legger disse til grunn.

Anleggsløsninger

OKEA har vurdert fire alternativer for overføringsanlegg mellom den nye transformatorstasjonen ved Straum og frem til landtaket (overgang til sjøkabel):

- Alt. 1: Jordkabel til Olvika (omsøkt løsning)
- Alt. 2: Luftledning til Olvika
- Alt. 3: Luftledning til Hofstad
- Alt. 4: Luftledning til Sandvika

Driftsteknisk er det ikke forskjell mellom alternativene. NVE har vurdert at løsningen med jordkabel til Olvika totalt sett er den løsningen som kostnadmessig kommer best ut.

Departementet legger NVEs vurdering av kostnader ved de ulike anleggsalternativene til grunn og støtter vurderingen at den omsøkte løsningen er god og at den samlet sett kommer best ut kostnadmessig.

Virkninger for kraftsystemet

Det omsøkte tiltaket vil befinne seg i prisområde NO3 og vil ha et årlig forbruk på om lag 0,6 TWh. Prisområde NO3 (Midt-Norge) har i dag omtrent like stor produksjon som forbruk av kraft. Området har mindre magasinkapasitet enn flere andre prisområder, men en vindkraftkapasitet tilsvarende 7 TWh/år.

Det er omfattende forbruksplaner i regionen. NVE anslår i Langsiktig kraftmarkedsanalyse 2023 at NO3 vil gå mot et kraftunderskudd på om lag 3,5 TWh i 2030. Dette inkluderer forbruket fra Draugen- og Njord-plattformene. Området har i dag tidvis negativ effektbalanse, og er avhengig av import når forbruket er høyt og det er lite tilgjengelig produksjonseffekt. Etter utbyggingen av 420 kV Ørskog - Sogndal har området tilgang på stor utvekslingskapasitet til andre deler av det norske kraftsystemet, og forsyningssikkerheten er ansett som god. NO3 har også overføringskapasitet til Sverige.

Draugen- og Njord-prosjektet vil utgjøre 80 MW av anslått effektuttak i området. NVE peker på at eventuelle utfordringer for NO3 i første rekke er knyttet til langvarige feil på viktige komponenter i nettet, hvor det kan oppstå situasjoner med fare for regional energiknapphet. NVE vurderer sannsynligheten for dette som lav, og har også beregnet at prosjektet vil gi en beskjeden prisvirkning.

Statsforvalteren i Trøndelag mener søknaden mangler gode nok utredninger av samfunnssikkerhet, og særlig konsekvenser for kraftsystemet. Statsforvalteren har derfor innsigelse til søknaden. Departementet viser til at både Tensio og Statnett har vurdert det omsøkte tiltaket som driftsmessig forsvarlig, og at forbruket til OKEA vil tilknyttes på vilkår om utkobling. Departementet legger til grunn at vilkårene om utkobling ved feil i transmisjonsnettet vil være midlertidige frem til ny 420 kV-ledning Åfjord-Snilldal er på plass, mens vilkårene om utkobling ved feil i regionalnettet vil være varige. Det er i utgangspunktet god importkapasitet til området, og forsyningssikkerheten i området rundt er vurdert til å være lik som om forbruket fra OKEA ikke skulle vært tilknyttet. Departementet viser til Statnetts vurderinger om at tilknytningen av OKEA ikke vil påvirke evnen til å levere kraft til annet forbruk i området. Departementet mener hensynet til kraftforsyningssikkerheten i området er forsvarlig utredet og ivarettatt.

Bruk av reserveløsning for kraftforsyning på petroleumsinnretningene ved fare for effektknapphet i kraftsystemet på land på sikt

NVE viser til analysene deres om at man går mot en strammere effektbalanse i Norge og Norden fram mot 2030, og at produksjon fra gassturbinene i en eventuell situasjon med fare for effektknapphet i kraftsystemet på land kan ha stor samfunnsmessig verdi. NVE anbefaler derfor departementet å vurdere om det kan stilles krav om at reserveforsyningen på

petroleumsinnretningene kan benyttes helt eller delvis i stedet for kraft fra kraftsystemet på land dersom det er behov for det.

Departementet viser til Statnett og Tensios vurdering av at tilknytningen av Draugen- og Njord-plattformene som driftsmessig forsvarlig. Departementet viser videre til at hele forbruket til OKEA vil tilknyttes på vilkår om utkobling ved feil i ett eller flere punkt i regionalnettet. Etter departementets vurdering er hensynet til forsyningssikkerheten for kraftsystemet på land tilstrekkelig ivare tatt for den omsøkte forbruksøkningen på 80 MW gjennom avtalen om tilknytning med vilkår om utkobling. Departementet kan derfor ikke se at det er nødvendig å stille ytterligere vilkår i dette vedtaket om at reserveforsyningen på plattformene kan benyttes helt eller delvis i stedet for kraft fra land. Det er forøvrig ingenting i veien for at OKEA ved en senere anledning inngår en privatrettslig avtale om å stille til disposisjon forbruksreduksjoner i timer med behov for det. Departementer legger til grunn at det da vil gjøres på like vilkår som for andre aktører som ønsker å by inn effektflexibilitet, og de mest kostnadseffektive fleksibilitetsressursene i det aktuelle området på denne måten kan bli identifisert.

Areal- og miljømessige virkninger av anleggene på land

NVE har i innstillingen pkt. 4.3 vurdert virkningene for areal, miljø og allmenne interesser av anleggene på land. NVEs vurdering omfatter kun virkningene av det omsøkte alternativet.

Anlegg på land

NVE har i innstillingen pkt. 4.3.1 vurdert virkningene for areal, miljø og allmenne interesser av ny transformatorstasjon, nytt koblingsbygg og 132 kV jordkabel fra Straum til Olvika. Innstillingen pkt. 4.3.2 går på virkningene av omsøkte anleggsveier, anleggsområder og masselager.

Etter NVEs vurdering vil transformatorstasjonen og koblingsbygget bli godt plassert i terrenget i et område med få fastboende. NVE vurderer videre at området rundt selve transformatorstasjonstomten er lite egnet og brukt til friluftsliv, og at alternativet gir ubetydelig endring for friluftslivet sett mot dagens bruk av stasjonsområdet. For bruken av traktorveien nedover Olvassbekken, blir turmulighetene etter NVEs vurdering midlertidig begrenset i form av anleggsarbeid langs veien, men ubetydelige i driftsfasen når kablet er gravd ned. NVE vurderer at transformatorstasjonen og koblingsbyggets visuelle virkninger og konsekvensene for friluftsliv og rekreasjon samlet sett vil bli ubetydelige. NVE vurderer videre at tiltaket vil få en ubetydelig konsekvens for kulturminner og kulturmiljø.

NVE vurderer at kabeltraséen ikke vil berøre verdisatte jordbruksarealer, og at normal jordbruksaktivitet kan fortsette som før. NVE mener den totale arealbåndleggingen og påvirkningen på dagens bruk av arealene vil være relativt beskjeden.

NVE viser til at det etter grunnundersøkelser er bekreftet et lag med siltholdig leire på delen av tomten på 4-6 meters dybde. NVE anbefaler at detaljplanen nærmere omtaler hvordan stasjonen sikres mot naturfare, og eventuelle sikringstiltak mot skred i anleggsfase. NVE

skriver videre at kabeltraséen i all hovedsak vil gå i området med mulig marin leire, og at rapporten fra grunnundersøkelsene vurderer at sikkerheten mot områdeskred for marin leire er tilfredsstillende i henhold til NVE-veileder 1/2019 *Sikkerhet mot kvikkleireskred*. NVE legger til grunn at føringene for gravearbeidet for å unngå å forverre stabiliteten følges som angitt fra rapporten, og anbefaler at dette beskrives nærmere i detaljplanen.

NVE forventer at OKEA i detaljplanen beskriver hvordan riggplassene vil tilbakeføres til tilnærmet opprinnelig stand etter endt bruk. NVE uttaler videre at det ved omfattende transport langs offentlig vei, må forhold rundt veistandard, behov for utbedringer, skilting og trafiksikkerhetstiltak og avklaringer med eventuell myndighet omtales i forbindelse med detaljplanen. Videre forutsetter NVE at masselagerets plassering, utforming og istandsetting beskrives i detaljplanen.

Departementet slutter seg i det vesentlige til NVEs vurderinger. Departementet er enig i NVEs anbefaling om at det stilles krav om at detaljplanen omtaler relevante forhold rundt veitransport, og vil sette dette som vilkår for hva detaljplanen spesielt skal beskrive og drøfte. Departementet vil også sette vilkår om at masselagerets plassering, utforming og istandsetting skal beskrives i detaljplanen.

Tiltakets innvirkning på reindrift

Den omsøkte tiltaket er innenfor et område som tradisjonelt er brukt som vinterbeiteområde av Nord-Fosen siida. Nord-Fosen siida er én av to siidaer i Fosen reinbeitedistrikt, og består av tre siidaandeler. Nord-Fosen siida har ikke anlegg, flytt- eller trekkleier i tiltaksområdet, men mener verdien av gjenværende kystvinterbeiter er større som følge av knapphet på areal. I konsekvensutredningen er verdien av beiter og funksjonsområdet i tiltaks- og influensområdet vurdert til mellom middels og stor verdi.

I konsekvensutredningen er både påvirkningen og konsekvensen av omsøkt kabeltrasé 1.0-1.1 og omsøkt landstasjon vurdert å ha ubetydelig konsekvens for reindriften i driftsperioden. For anleggsperioden vurderes det i konsekvensutredningen at tiltaks- og influensområdet generelt blir forringet dersom det ikke gjennomføres skadeforebyggende tiltak.

NVE fastsatte blant annet krav til innhold og framgangsmåte for utredning av reindrift ved fastsettelse av utredningsprogrammet. I konsekvensutredningen opplyses det at utredningen er basert på informasjon fra relevant faglitteratur, reindriftrasé arealbrukskart og samtaler med Nord-Fosen siida.

NVE har i innstillingen lagt til grunn opplysninger om reinens og reindriftsutøvernes bruk av området før byggingen av vindkraftverkene på Fosen. NVE skriver i innstillingen at dette er for at man ikke undervurderer tiltakets virkning på reindriften for det tilfellet at vindkraftverkene på Roan og Storheia skulle blitt fjernet.

For virkninger i anleggsfasen legger NVE til grunn at anleggsarbeid generelt kan medføre negative effekter opp mot fem kilometer fra anleggsaktiviteten. For det konkrete

anleggsarbeidet, legger NVE til grunn at anleggsarbeid kan påvirke reinen negativt dersom arbeidet foregår i den perioden reinen bruker området rundt Brandsfjorden og Hofstad. NVE trekker imidlertid fram at tiltaksområdet ligger nede ved sjøen, og at terrenget går relativt bratt opp til 3-400 meters høyde. NVE mener dette gjør at lyden fra anleggsarbeidet i området vil bære betydelig mindre enn fem kilometer, og at det derfor i hovedsak er de lavereliggende områdene som vil bli påvirket av anleggsarbeidet i størst grad. NVE mener virkningene av anleggsarbeidet kan avbøtes ved at man legger tidspunktet for anleggsarbeidet til et annet tidspunkt på året enn når reinen benytter området, og tilrår at det settes vilkår i anleggskonsesjonen om at anleggsperioden skal tilpasses reindriften bruk av området.

For virkningen i driftsfasen legger NVE til grunn at beslaget av beiteareal som tiltaket medfører er ubetydelig. Den omsøkte bygningen vil plasseres på et område som i dag består av våt skogsmark, og som har minimal betydning for reinen. Tiltaket vil kunne medføre noe mer menneskelig aktivitet, som kan påvirke reinen negativt og medføre at reinen kan unngå området. NVE viser samtidig til at den omsøkte stasjonen ligger like ved dagens Straum transformatorstasjon, og at denne allerede genererer menneskelig aktivitet. NVE mener det er lite sannsynlig at noe økning av denne menneskelige aktiviteten vil kunne påvirke reinen i særlig grad, og konkluderer derfor med at tiltaket vil ha ubetydelig påvirkning på reinen i driftsfasen.

Departementet viser til NVEs redegjørelse i innstillingen for hvordan samiske interesser, særlig Nord-Fosen siida, har deltatt under saksforberedelsen. NVE viser til at de samiske interessene har deltatt i høringsprosessen fra starten. NVE viser videre til at mulige virkninger for samisk reindrift er vurdert gjennom prosessen for konsekvensutredning og gjennom konsesjonsprosessen. I tillegg til fagrappporten om tiltakets innvirkning på reindrift, har NVE mottatt informasjon gjennom høringsuttalelser fra reindriftsutøvere, Sametinget og Statsforvalteren. NVE avholdt også konsultasjon med Nord-Fosen siida 20. juni 2022, hvor også Sametinget deltok som observatør. NVE mente at dokumentasjonen i saken totalt sett er dekkende for å kunne gjøre en forsvarlig vurdering av konsesjonssøknaden.

Departementet har ved flere anledninger oppfordret Nord-Fosen siida til å gi ytterligere informasjon om eventuelle skader og ulemper som landanlegget kan ha, og om det er ønskelig med ytterligere konsultasjon i saken. Det er ingen nye opplysninger om arealmessige skader eller ulemper som tiltaket vil ha for reindriften som ikke allerede var kjent på tidspunktet da NVE oversendte sin innstilling. Departementet viser til at de med konsultasjonsrett skal svare på om de ønsker konsultasjoner i den aktuelle saken «innen rimelig tid», jf. sameloven § 4-5 annet ledd første punktum. Nord-Fosen siida har ikke gitt uttrykk for at de ønsker konsultasjon. Departementet kan derfor ikke se at det er påkrevd med en ytterligere konsultasjon med Nord-Fosen siida før vedtaket kan fattes.

Sametinget har i forbindelse med høringen av NVEs innstilling bedt om konsultasjon. Departementet gjennomførte konsultasjon med Sametinget 8. desember 2023. Sametinget framholdt på konsultasjonen at staten må løse Fosen-saken før departementet kan behandle

OKEAs søknad om tilknytning av Draugen- og Njord-plattformene. Sametinget ga ikke tilslutning til å gi konsesjon til det omsøkte tiltaket, og uttalte videre at man ikke kunne akseptere at belastningen for reindrifta i området økes ved ytterligere inngrep. Konsultasjonen ble avsluttet uten at partene kom til enighet. Departementet viser til konsultasjonsprotokollen for en nærmere redegjørelse for Sametingets syn på konsesjonssøknaden.

Departementet mener dokumentasjonen i saken er dekkende, og at det er et forsvarlig grunnlag for å fatte avgjørelse i saken.

Departementet stiller seg bak NVEs vurdering av at tiltaket vil kunne ha noen virkninger for reindriften i anleggsfasen, men at disse kan avbøtes gjennom konsesjonsvilkår om at anleggsperioden skal tilpasses reindriften. NVE har i innstillingen pekt på at anleggsarbeid kan påvirke reinen negativt dersom arbeidet foregår i den perioden reinen bruker området rundt Brandsfjorden og Hofstad. For arbeid i anleggsperioden er det i konsekvensutredningen lagt til grunn at det beste avbøtende tiltaket vil være å legge anleggsarbeidet til en tid på året da reinen ikke er i området, dvs. omtrent i perioden 1. mai til 1. desember. Departementet mener det å legge anleggsarbeidene til denne perioden vil avbøte eventuelle negative virkninger som anleggsarbeidet vil kunne ha for reindriften.

For virkningene i driftsperioden, stiller departementet seg bak NVEs vurdering av at tiltaket vil ha en ubetydelig påvirkning på reindriften. Departementet viser til at den omsøkte landstasjonen er planlagt ved eksisterende transformatorstasjon, kraftledninger og vei. Transformatorbygningen plasseres på et område som i dag består av våt skogsmark, og beslaget av beiteareal som tiltaket medfører vil være ubetydelig. I konsekvensutredningen beskrives det valgte traséalternativet med jordkabel og boretunell ut i sjø for å være uproblematisk for reindrifta. I driftsfasen skal jordkabeltraséen revegeteres og tilbakeføres.

Departementet viser til at det er påpekt at menneskelig aktivitet og forstyrrelser knyttet til vedlikehold og linjebefaring kan medføre en negativ påvirkning på reindrifta i driftsperioden. I konsekvensutredningen er det pekt på at tiltakshaver gjennom dialog med reindrifta bør vurdere om det er særlige områder hvor det bør unngås å plassere master. Departementet legger til grunn at særlige hensyn ved masteplassering inngår som en del av OKEAs detaljplanlegging av anlegget.

Departementet viser til at det ved vurderingen av om SP art. 27 er krenket blant annet skal ses hen til den samlede belastningen for reindriften. Ved denne vurderingen er det viktig at den eksisterende belastningen hensyntas, sammen med eventuelle planlagte eller fremtidige inngrep.

Departementet viser til at både Nord-Fosen siida og Sametinget har uttalt at tiltaket som OKEA har søkt om må ses i sammenheng med Fosen-saken. Sametinget uttaler at det på nåværende tidspunkt *«ikke må settes i verk tiltak som forverrer situasjonen for reindrifta i området, eller som skaper ytterligere tiltak som forverrer situasjonen for reindrifta»*. Nord-

Fosen siida har uttalt at tiltaket OKEA har søkt om «*automatisk vil stride mot SP art. 27 så lenge menneskerettsbruddet på Roan står uløst*», og at det «*ikke er forsvarlig utredet hvordan tiltaket kan gjennomføres uten kraft fra Roan og Storheia*».

Departementet kan ikke se at det er noen opplysninger i saken som tilsier at tilknytning av Draugen- og Njord-plattformene er avhengig av strøm fra Roan eller Storheia vindkraftverk. Både Statnett og Tensio har vurdert tilknytningen av Draugen- og Njord-plattformene for å være driftsmessig forsvarlig. NVE har i innstillingen lagt til grunn at det er tilstrekkelig med kraft tilgjengelig i nettet i området til at elektrifiseringen av plattformene heller ikke legger føringer for videre drift av Storheia og Roan vindkraftverk.

Departementet viser til vår vurdering av at eventuelle negative virkninger i anleggsfasen kan avbøtes ved at OKEA tilpasser anleggsarbeidet til Nord-Fosen siidas bruk av området. Departementet viser videre til vår vurdering av at tiltaket vil ha ubetydelige virkninger for reindriften i driftsfasen.

Etter departementets vurdering vil ikke tiltaket medføre en endring i den samlede belastningen for Nord-Fosen siida. Inngrepet vil ikke føre til vesentlige negative konsekvenser for muligheten til kulturutøvelse. Departementet konkluderer derfor med at en konsesjon til OKEA ikke medfører et folkerettsbrudd etter SP art. 27.

Virkninger av anleggene i sjø

NVE har i innstillingen pkt. 4.4 vurdert virkningene av det omsøkte anlegget i sjø, herunder en ca. 142 km lang 132 kV sjøkabel fra Olvika og ut til Draugen-plattformen. Det omsøkte anlegget er beskrevet nærmere i innstillingen.

OKEA har gjennomført kulturminneundersøkelse, og identifisert tre skipsvrak, hvorav to er vurdert å være vernet etter kulturminneloven § 14. I innstillingen er det anbefalt en hensynssone på 50 meter rundt de kjente skipsvrakene. NVE vurderer at sjøkabelen vil få ubetydelig konsekvens for kulturminner i sjø, forutsatt at den anbefalte hensynssonen overholdes.

Etter NVEs vurdering vil sjøkabelen ha små virkninger for marint naturmangfold. NVE tilrår at det stilles vilkår om at man skal unngå anleggsarbeid utenom gytetider, dvs. at legging av sjøkabel ikke skal skje fra februar til og med april. NVE tilrår også at det settes vilkår om å ikke spyle eller grøfte ned kabelen i tilfeller hvor den går nærmere enn 50 meter fra påviste korallforekomster.

Av hensyn til fiskeri og akvakultur, tilrår NVE at detaljplanen beskriver begrensninger for fiskerinæringen, og at Roan og Stoksund fiskarlag blir godt opplyst i forkant av leggeperioden. NVE tilrår videre at perioden for legging av sjøkabelen holdes så kort som praktisk mulig, og at dette også beskrives i detaljplanen. NVE tilrår også at kryssingen av oppdrettsanleggets ankerfester bør avtales mellom OKEA og Refsnes Laks i god tid før anleggsperioden, og foregå i et tidsrom uten fisk i anlegget.

NVE legger til grunn at OKEA følger nåværende retningslinjer for krysning av kabler, og at de går i dialog med Telenor og inngår nødvendige krysningsavtaler. Departementet legger også dette til grunn.

Departementet slutter seg til NVEs vurdering om det omsøkte anleggets virkninger i sjø, og vil stille vilkår i tråd med NVEs innstilling. Departementet er enig med NVE i at sjøkabelen vil få ubetydelig konsekvens for kulturminner i sjø så lenge det beregnes en hensynssone på 50 meter rundt de kjente skipsvrakene, og forutsetter at konsesjonær tar høyde for dette ved den videre detaljplanleggingen. Etter departementets vurdering vil virkningene av anleggene i sjø være akseptable.

Naturmangfold

Naturmangfoldloven § 8 første ledd krever at vedtak som berører naturmangfoldet, så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand samt effekten av påvirkninger. Kunnskapsgrunnlaget i disse sakene bygger på søknadens beskrivelse av berørte områder og vurdering av konsekvenser, kunnskap fra tidligere gjennomførte konsekvensutredninger for anlegg i de samme områdene, innspill i høringsuttalelser til søknadene og tilgjengelig informasjon i offentlige databaser.

Det omsøkte traséalternativet for jordkabelen vil gå gjennom naturtypene boreal lauvskog og høgstaudegråorskog. NVE kan ikke se at det lar seg gjøre å justere traséen for å unngå lokaliteten. NVE legger til grunn at virkningen av traséalternativet for jordkabelen gjennom trasérydding vil redusere verdiene av de nevnte naturtypene lokalt, men målt mot total utbredelse av naturtypene i Trøndelag fylke vil det gi en liten reduksjon. NVE registrerte ikke rødlistede arter i lokaliteten ved feltbefaring.

Totalt sett mener NVE at virkningene for rødlistede fuglearter vil være små. NVE vurderer at virkningene fra tiltaket for andre dyrearter som rådyr og elg er små under anleggsfasen, og ubetydelige i driftsfasen. NVE viser til at jordkabelen ikke vil få direkte konsekvenser for det vernede vassdraget Hofstadelva, men at det vil være behov for å krysse Olvassbekken enkelte steder. NVE vurderer videre at tiltakene ikke gir konsekvenser for kjente drikkevannskilder, og vil ikke pålegge ytterligere krav om ROS-analyse når det ikke anses relevant for aktuell trasé.

NVE viser til at anleggsarbeid kan medføre spredning av uønskede fremmedarter, og anbefaler at det settes vilkår i konsesjonen om at OKEA bør beskrive hvordan anleggsarbeidet kan gjennomføres for å hindre spredning av fremmede arter i detaljplanen, dersom kartleggingen påviser fremmede arter innenfor tiltaksområdet.

Som nevnt over, mener NVE at sjøkabelen vil ha små virkninger for marint naturmangfold, som kan dempes gjennom vilkår om avbøtende tiltak.

Etter naturmangfoldloven § 7 plikter departementet å legge til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 ved vurderingen av om et tiltak skal gis konsesjon eller ikke. NVE har vurdert at den samlede dokumentasjonen som foreligger gir tilstrekkelig grunnlag for å drøfte og vurdere effekten som kraftledningen har på naturmangfoldet ut fra sakens omfang og risikoen for skade, i samsvar med naturmangfoldloven § 8. NVE mener at føre var-prinsippet etter naturmangfoldloven § 9 ikke kommer til anvendelse i denne saken. NVE mener videre at tiltaket vil gi noe økt samlet belastning for naturmangfoldet totalt sett, fordi de elektriske anleggene representerer nye tekniske elementer i naturområdene de berører og fører til noe reduserte arealer av verdifulle naturtyper. NVE mener samtidig at tiltaket ikke gir så store konsekvenser for utbredelsen av disse naturtypene at det bør være avgjørende for om konsesjon kan gis. Etter NVEs vurdering vil tiltaket ikke ha virkninger som er i konflikt med forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5. NVE mener at det omsøkte alternativet, med de nærmere foreslåtte vilkårene om avbøtende tiltak for blant annet naturmangfoldet, samlet sett gir akseptable virkninger for naturmangfold.

Departementet slutter seg til NVEs vurdering av tiltakets virkninger for naturmangfoldet. Departementet finner i likhet med NVE at føre var-prinsippet ikke kommer til anvendelse i dette tilfellet. Departementet mener den samlede belastningen fra tiltaket vil medføre akseptable virkninger for naturmangfold.

Søknaden om ekspropriasjon

OKEA og Tensio har i medhold av lov om oreigning av fast eiendom av 23. oktober 1959 (oreigningsloven) § 2 nr. 19 søkt om tillatelse til å ekspropriere nødvendig grunn og rettigheter for å bygge og drive de omsøkte elektriske anleggene.

Behovet for å ekspropriere begrenser seg til den konsesjonsgitte løsningen. NVE legger i innstillingen til grunn at omtrent ti grunneiere vil bli berørt av tiltakene som NVE tilrår at det gis konsesjon til. Alle grunneierne har inngått tiltredelsesavtaler med OKEA, og omfattes ikke lenger av ekspropriasjonssøknaden. Nord-Fosen siida er rettighetshaver i området som berøres av tiltaket, og er part i ekspropriasjonssaken.

Omfang av ekspropriasjonsinngrepet

Søknaden gjelder ekspropriasjon til nødvendige rettigheter for bygging og drift/vedlikehold av de omsøkte anleggene, herunder rettigheter til lagring, atkomst, ferdsel og transport. OKEA har søkt om å få ekspropriere nødvendige bruksrettigheter for følgende arealer:

- *Kraftledningsgaten.* Nødvendige rettigheter for å bygge, drive og sanere omsøkte kabeltraséer på land og i sjø som vist i søknadskart. Arealbruken er permanent til kabelanleggene eventuelt saneres. Klausuleringsbelte blir på ca. 10 meter for jordkabeltraséen, og det samme for sjøkabel. Retten omfattes også rydding av skog i jordkabeltraséen i driftsfasen.
- *Lagring, ferdsel og transport.* Nødvendige rettigheter for ferdsel og transport i forbindelse med bygging, drift og sanering av omsøkte kabelanlegg og landstasjon, som vist på transportplankart. Dette omfatter nødvendige rettigheter til lagring, ferdsel og transport av utstyr og materiell på eksisterende privat vei mellom offentlig vei og

ledningsanlegg, i terrenget mellom offentlig eller privat vei fram til ledningsanleggene og terrengetransport i ledningstraséen. Arealbruken gjelder anleggsfasen, og deretter sporadisk til vedlikehold i driftsfasen, i tillegg til fjerning av anlegget.

- *Riggplasser.* Rett til å etablere riggplasser i henhold til det framlagte transportplankartet.

Vurderingen av søknaden om ekspropriasjonstillatelse

Det følger av oreigningsloven § 2 at «[m]ot vederlag etter skjøn til den det råkar, kan oreigningsinngrep setjast i verk etter vedtak av eller samtykke frå Kongen, så langt det trengs til eller for» et eller flere av de oppregnede formålene i punktene 1-55. Etter § 2 første ledd nr. 19 kan vedtak eller samtykke til ekspropriasjon gis dersom det trengs for «kraftliner, transformatorstasjonar og andre elektriske anlegg». «Kraftliner» omfatter både ledninger som skal føres gjennom luft og graves ned som kabel. De aktuelle rettighetene det søkes om ekspropriasjonstillatelse for omfattes av § 2 nr. 19.

Samtykke til ekspropriasjon kan etter oreigningsloven § 2 annet ledd «*kan ikkje gjerast eller gjevast utan det må reknast med at inngrepet tvillaust er til meir gagn enn skade*». For at det skal være grunnlag for å gi en ekspropriasjonstillatelse, må fordelene med tiltaket være større enn ulempene. Det er ikke et krav om kvalifisert interesseovervekt, jf. Rt. 2009 s. 1142 avsnitt 39.

Departementet viser til at orl. § 12 annet ledd ikke oppstiller en absolutt regel om at det skal ha blitt forsøkt å komme til en frivillig avtale før et eventuelt ekspropriasjonssamtykke kan gis.

Det må foretas en konkret interesseavveining. I denne saken vil interesseavveiningen være fordelene ved å bygge ledningen som OKEA har søkt om, opp mot ulempene som inngrepet vil ha for Nord-Fosen siida som rettighetshaver i området.

Nord-Fosen siida har uttalt at saken ikke er forsvarlig utredet, og at vilkåret for ekspropriasjon ikke er oppfylt. Departementet viser til de gjentatte oppfordringene om at Nord-Fosen siida uttaler seg nærmere om hvilke konkrete arealmessige skader og ulemper et eventuelt ekspropriasjonsinngrep slik OKEA har søkt om, vil ha for siidaen. Departementet viser til en nærmere omtale om denne korrespondansen lenger oppe. Departementet legger til grunn de opplysningene vi har i saken om fordelene og ulempene ved ekspropriasjonsinngrepet. Departementet mener at saken er tilstrekkelig opplyst til at det kan foretas en forsvarlig interesseavveining også i ekspropriasjonssaken.

Vurderingen av om det er grunnlag for å samtykke til ekspropriasjon etter oreigningsloven § 2 må, i likhet med konsesjonsspørsmålet, ses i sammenheng med at nettselskapene har en plikt til å tilknytte nye anlegg for uttak av elektrisk energi, jf. energiloven § 3-4. Etter NVEs vurdering er den omsøkte løsningen den samfunnsmessig mest rasjonelle, og de samfunnsmessige fordelene ved anlegget vil utvilsomt være større enn skadene og ulempene som påføres andre.

Departementet viser til det som er nevnt over ved vurderingen av at OKEAs omsøkte anlegg er samfunnsmessig rasjonelt. Fordelene ved å kunne bygge det omsøkte anlegget er de samme ved vurderingen av om det skal gis ekspropriasjonstillatelse, som for konsesjonsvurderingen. Etter departementets vurdering vil grunnlaget for ekspropriasjon normalt være oppfylt når det er konstatert tilknytningsplikt, og det er funnet grunnlag for å gi konsesjon til nødvendige nettanlegg.

Departementet viser til det som er nevnt over om ulempene som inngrepet vil ha for Nord-Fosen siida. Den nye transformatorstasjonen vil plasseres på et område som består av våt skogsmark, og har minimal betydning som beiteareal. Departementet viser også til at det i konsesjonen blir satt vilkår om at anleggsperioden skal tilpasses reindriftens bruk av området. Departementet viser videre til at Nord-Fosen siida ikke har konkretisert eller identifisert noen andre arealmessige ulemper utover det som allerede er beskrevet i konsekvensutredningen og i NVEs innstilling.

Departementet har etter dette kommet til at inngrepet «tvillaust er til meir gagn enn skade», jf. oreigningslova § 2 annet ledd. Departementet finner det utvilsomt at de samfunnsmessige fordelene som vinnes ved etablering av det omsøkte anlegget er større enn de skader og ulemper som anlegget kan medføre for Nord-Fosen siida. Departementet har etter dette kommet til at det skal gis samtykke til ekspropriasjon i tråd med søknaden.

Departementet vil ta stilling til søknaden om samtykke til forhåndstiltredelse, jf. oreigningslova § 25 første ledd, etter at det eventuelt blir begjært skjønn i saken.

Konklusjon

OKEA gis konsesjon etter energiloven § 3-1, jf. § 1-2, og havenergilova § 3-2 for å bygge, eie og drive nødvendige elektriske anlegg for å forsyne Draugen- og Njord-plattformene med kraft fra land, i henhold til vedlagte anleggskonsesjon med vilkår og med følgende tilleggsvilkår:

I vilkår 9 sjette ledd, nytt annet punktum:

Sjøkabelen skal overholde minimum avstand på 50 meter fra kjente skipsvrak som er vernet etter kulturminneloven § 14.

Nye strekpunkt under vilkår 9 om innholdet i detaljplanen:

Plassering, utforming og istandsetting av masselager.

Begrensninger og krav til transport langs offentlig vei, og vurderinger rundt veistandard, behov for utbedringer, skilting og trafikksikkerhetstiltak, og hvordan dette skal avklares med relevant myndighet.

Tensio gis konsesjon etter energiloven § 3-1, jf. § 1-2, til å bygge, eie og drive nødvendige elektriske anlegg i tilknytning til Straum transformatorstasjon i henhold til vedlagte anleggskonsesjon med vilkår.

OKEA og Tensio gis samtykke til ekspropriasjon etter oreigningsloven § 2 nr. 19 av nødvendige rettigheter for bygging og drift av anleggene på land slik det framgår av konsesjonsvedtaket.

Departementet forutsetter at OKEA og Tensio orienterer berørte grunneiere og rettighetshavere om departementets vedtak.

Departementets vedtak kan av parter eller andre med rettslig klageinteresse, påklages til Kongen i statsråd innen tre uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet fram, jf. forvaltningsloven § 29. Eventuell klage sendes Olje- og energidepartementet.

Med hilsen

Lars Christian Sæther (e.f.)
fung. ekspedisjonssjef

Trond Ulven Ingvaldsen
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

DALAN advokatfirma DA
Fiskeridirektoratet
Forsvarsbygg
Fosen Naturvernforening
Frøya kommune
Kystverket
Miljødirektoratet
Miljøstiftelsen Bellona
Naturvernforbundet
Norges Miljøvernforbund
Norges vassdrags- og energidirektorat
Norske reindriftssamers landsforbund
Oljedirektoratet
Ragnhild Flem
Riksantikvaren
Sametinget / Sámediggi
Statnett SF

Statsforvalteren i Trøndelag
Telenor Norge AS
Trøndelag fylkeskommune
Åfjord kommune